

Prevenčia obchodovania s ľuďmi

Skúsenosti z aplikácie v skupinových aktivitách u deviatakov základných škôl.

Podľa Protokolu o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, obzvlášť ženami a deťmi - doplňujúci Dohovor OSN o boji proti nadnárodnému organizovanému zločinu (OSN, Palermo 2000) je *obchodovanie s ľuďmi* verbovanie, preprava, transfer, prechovávanie alebo získavanie ľudí pod hrozbou násilia, únosmi, podvodom, úskokom, prinútením silou, zneužívaním pozície, v rámci ktorej nemá táto osoba žiadnu inú reálnu a akceptovateľnú možnosť iba prijať uvedenú hrozbu, poskytovaním alebo prijímaním peňazí alebo iného prospechu za účelom získania súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou s cieľom jej zneužívania, nezávisle od toho, či obeť obchodovania súhlasili s účelom zneužívania. Zneužívanie zahŕňa, ako minimum, zneužívanie prostitúciou iných alebo iné formy sexuálneho zneužívania, nútenú prácu alebo služby, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, zotročovanie alebo odoberanie orgánov na nelegálne účely.

Spomínaný Protokol aj Dohovor Slovenská republika podpísala a ratifikovala.

Rozsah problému na Slovensku nie je známy vzhľadom na to, že len málo obchodovaných osôb je ochotných alebo schopných vypovedať a svedčiť o tom, čo sa im stalo. Dostupné štatistické údaje však ukazujú, že problém sa naďalej prehľbuje. V roku 2001 bolo zaznamenaných 6 prípadov trestného činu obchodovania s ľuďmi, zatiaľ čo v rokoch 2002 a 2003 bol zhodne zaznamenaný počet 17 prípadov. Policajné štatistiky pritom nezaznamenávajú počet obchodovaných osôb, ale iba prípady, kde bolo vznesené obvinenie v rámci trestného činu obchodu s ľuďmi.

Preto je potrebné podniknúť zásadné kroky na riešenie problému a zaviesť primerané preventívne opatrenia, ktoré by eliminovali riziká spojené s prácou v zahraničí. Spomínaný Protokol aj Dohovor Slovenská republika podpísala a ratifikovala.

Jedným z cieľov Protokolu je informovať verejnosť o obchodovaní s ľuďmi, obzvlášť so ženami a deťmi, kedy organizované zločinecké skupiny zneužívajú túžbu ľudí po lepšom živote.

Príprava na cestu do zahraničia

- ⇒ **Pri ceste do zahraničia musíš mať platný cestovný pas** (okrem väčšiny európskych krajín, kam stačí občiansky preukaz). Väčšina krajín vyžaduje, aby bol pas v čase vstupu do krajiny platný ďalších 2 – 6 mesiacov.

- ⇒ Pred cestou si na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí SR alebo na veľvyslanectve krajiny, kam cestuješ, **zisti podmienky vstupu do tejto krajiny** a podmienky vstupu do krajín, cez ktoré budeš prechádzať. Informuj sa tiež, aké formality si budeš musieť vybaviť pri vstupe do cudziny.
- ⇒ Ak má Slovensko voči danej krajine vízovú povinnosť, **musíš si vopred vybaviť víza na príslušnom veľvyslanectve**. Je možné, že budeš potrebovať aj tranzitné víza do krajín, cez ktoré budeš prechádzať.
- ⇒ Na prácu alebo študijný pobyt potrebuješ vo väčšine krajín **špeciálne víza**. Podrobnejšie informácie ti poskytne veľvyslanectvo alebo konzulát danej krajiny.
- ⇒ **Vybav si medzinárodnú platobnú kartu alebo cestovné šeky** – sú vhodnejšie ako nosenie väčšej sumy peňazí v hotovosti. Ak sa tomu nedá vyhnúť, ulož si peniaze na viac miest.
- ⇒ **K batožine pribal' slovník jazyka krajiny, kam cestuješ a nauč sa základné frázy.**

Pobyt v zahraničí

- ⇒ Nikomu za žiadnych okolností nedávaj svoj pas. Všetky potrebné náležitosti si má vybavovať každý sám. Ani pri práci načierno zamestnávateľ tvoj pas nepotrebuje.
- ⇒ Pas a ostatné dôležité doklady (napr. pracovné povolenie) nos vždy so sebou. Ak ti niekto pas vezme, alebo ho stratíš, okamžite to nahlás na políciu a kontaktuj slovenské veľvyslanectvo v danej krajine.
- ⇒ Stratu, krádež peňazí, cestovného pasu alebo iného dokladu nahlás na miestnej polícii. Trvaj na vydaní písomného potvrdenia o hlásení straty alebo krádeže.
- ⇒ Ozývaj sa rodičom alebo známym tak, ako ste sa pred odchodom dohodli.
- ⇒ Oznam domov každú zmenu pobytu.
- ⇒ Neprijímaj žiadne dary ani pôžičky, nebuď nikomu zaviazaný.
- ⇒ Dávaj na seba dobrý pozor, vyhýbaj sa neosvetleným uliciam, nebezpečným štvrtiam, nenos so sebou cennosti a pod.
- ⇒ Zákony sú v každej krajine iné, rovnako aj sankcie za ich porušenie. Zodpovednosť za protiprávne konanie nesie každý sám. Nezabúdaj, že v každej krajine platia aj špecifické zákony, ktoré pre nás nemusia byť samozrejmosťou.
- ⇒ Vyhýbaj sa akémukoľvek kontaktu s drogami. Hrozia ti sankcie vo forme finančnej pokuty, trestu odňatia slobody alebo v niektorých štátoch, ako je napr. Thajsko, aj trest smrti.
- ⇒ Aj keď sa nechystáš v zahraničí šoférovať, oboznám sa aspoň so základnými miestnymi pravidlami cestnej premávky.
- ⇒ V prípade potreby neváhaj kontaktovať slovenské veľvyslanectvo alebo konzulát.

Pomoc slovenských konzulátov v zahraničí

V zahraničí ti v núdzi pomôže slovenský konzulát, ktorý je zvyčajne súčasťou veľvyslanectva. Zisti si jeho telefónne číslo ešte pred odchodom zo Slovenska.

Užitočné rady o práci v zahraničí

- ⇒ Dobré si prever agentúru alebo človeka, ktorý ti ponúka prácu v zahraničí. Každá pracovná agentúra musí mať na svoju činnosť povolenie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.
- ⇒ Informácie poskytnuté agentúrou si prever u svojho budúceho zamestnávateľa. Seriózna pracovná agentúra poskytne meno kontaktnej osoby a jej telefónne číslo.
- ⇒ Neprijmi prácu načierno. Vycestuj, až keď podpíšeš pracovnú zmluvu, získaš pracovné povolenie alebo víza.
- ⇒ Podpíš len pracovnú zmluvu v jazyku, ktorému dobre rozumieš. Podpis pracovnej zmluvy negarantuje bezpečnosť ponúkanej práce.
- ⇒ V žiadnom prípade neprijmi prácu v cudzine na základe ústneho prísľubu, ani keby ti ju ponúkali ľudia, ktorých poznáš.
- ⇒ V krajine, kam odchádzaš pracovať, si nájdi čo najviac kontaktov (napr. od známych, ktorí tam už boli).
- ⇒ Aj keď pracuješ načierno, v núdzi sa obráť na políciu. Pri najmenšom náznaku, že ide o obeť obchodovania, s ňou úrady vo väčšine európskych krajín zaobchádzajú ako s obeťou násillia.
- ⇒ Ak sú pracovné podmienky iné, než je uvedené v zmluve, obráť sa na agentúru alebo osobu, ktorá ti prácu sprostredkovala a informuj o tom svojich blízkych doma.

Literatúra:

Rosová, D.: Prevencia obchodovania s ľuďmi – skúsenosti z aplikácie v skupinových aktivitách u deviatakov základných škôl. In. Prevencie. Informačný bulletin zameraný na prevenciu sociálno-patologických javov v rezorte školstva, roč. IV, 2005, č. 3.